

Obsah

Slovo úvodem (GIAN BIAGIO CONTE)	17
Poznámka k českému vydání (DAGMAR BARTOŇKOVÁ)	22

RANÁ A STŘEDNÍ REPUBLIKA

Počátky římské literatury	25
1. Chronologie a rozšíření písma	26
2. Neliterární formy komunikace	27
2.1. Zákony a smlouvy	28
2.2. <i>Fasti</i> a <i>Annales</i>	29
2.3. <i>Commentarii</i>	30
2.4. Počátky řečnictví: Appius Claudius Caecus	30
3. Předliterární formy: <i>carmina</i>	31
3.1. Sakrální poezie	34
3.2. Lidová poezie	35
3.3. Hrdinské zpěvy	36
3.4. Problematika saturnského verše	38
Římské archaické divadlo	40
1. Scéna	40
2. Dramatické formy	43
3. Divadelní “podžánr”: atellána	46
4. Římská terminologie divadelních žánrů	47
Livius Andronicus	49
1. Počátky básnického překladu	50
Naevius	52
1. Mezi historickou skutečností a mýtem	53
Plautus	57
1. Typy zápletek a postav	58
2. Řecké předlohy	64
3. “Komické lyrično” u Plauta	65
4. Výstavba děje a recepce Plautových her	67
5. Ohlas Plautových komedií	69
Caecilius Statius	71
1. Věhlasný komik	71
Řečnictví a dějepisectví archaického období	73
1. Řečnictví	73
2. Analista Fabius Pictor	73
3. Cincius Alimentus a ostatní analisté	74

Literatura a kultura v období výbojů	76
Ennius	80
1. Divadlo	82
2. <i>Annales (Anály)</i> – struktura a kompozice	85
3. Ennius a Múzy: poetika	87
4. Enniovo experimentování: jazyk, styl a metrika	88
5. Ennius a období dobývání	90
Cato	91
1. Počátky “senátorské” historiografie	92
2. Pojednání o zemědělství	93
3. Catonův politicko-kulturní zápas	94
4. Další osudy Catonova díla	96
Terentius	97
1. Historická situace	98
2. Styl a jazyk Terentiových komedií	101
3. Prology Terentiových komedií, jeho básnické umění a srovnání s předlohami	102
4. Náměty Terentiových komedií a jejich ohlas	104
Závěrečné shrnutí k tématu palliáty: Plautus, Terentius a nová attická komedie	106
1. Od pozdních tragédií Eurípidových ke komedii citů	106
2. Tradice a divadelní fikce	107
3. Vědomí tradic a “divadlo na divadle”	109
Vývoj tragédie: Pacuvius a Accius	112
1. Pacuvius	112
2. Accius	113
3. Rozvoj tragédie	114
Vývoj epického básnictví: od Ennia k Vergilioví	117
Lucilius	119
1. Lucilius a satira	120
Politika a kultura v období mezi Gracchy a Sullovou restaurací	124
1. Řečnictví a politické napětí	124
1.1. Asianismus a atticismus	126
2. Vývoj dějepiscectví	127
2.1. Sisenna a “tragická” historiografie	128
2.2. Počátky autobiografie	128
3. Studia starožitnická, jazyková a filologická	129
3.1. Analogie a anomálie v jazykovém úzu	130
4. Komédie po Terentiovi: <i>fabula palliata</i> a <i>fabula togata</i>	130
5. Atellána v pozdně republikánském Římě: Pomponius a Novius	132
6. Mimos: Laberius a Syrus	133

POZDNÍ REPUBLIKA

Období “caesarovské” (78-44 př. n. l.)	139
Neóterická (mladořímská) poezie a Catullus	142
1. Předchůdci neóterické poezie	144
2. Neóterikové (mladořímská škola)	146
3. Catullus	148
3.1. Menší básně	149
3.2. <i>Carmina docta</i> (“učené básně”)	153
3.3. Styl	155
3.4. Ohlasy	156
Lucretius	157
1. Lucretius a římský epikúreismus	158
2. Didaktický epos	160
3. Zkoumání přírody a duševní klid	164
4. Běh dějin	166
5. Výklad díla	167
6. Lucretiův jazyk a styl	170
7. Další Lucretiovy osudy	172
Cicero	174
1. Tradice a inovace v římské kultuře	176
2. Nadvláda slova: politická kariéra a řečnická praxe	177
2.1. První úspěchy a proces proti Verrovi	177
2.2. Program svorného postupu majetných kruhů	179
2.3. Obrana Marca Caelia: Cicero a římská mládež	182
2.4. Skutečně proslovené řeči a řeči toliko psané: obrana Milona	182
2.5. Od občanské války k Caesarově diktatuře	183
2.6. Boj proti Antoniovi	183
2.7. Význam Ciceronova politického projektu	184
3. Nadvláda slova: spisy rétorické	184
3.1. Výmluvnost a filozofie	184
3.2. Dějiny řečnictví a polemiky spojené s otázkami stylu	186
4. Projekt státu	188
5. Morálka pro římskou společnost	190
5.1. Teorie poznání	191
5.2. Srovnání etických systémů: Ciceronův filozofický eklekticismus	192
5.3. Stáří a přátelství	193
5.4. Povinnosti vládnoucí vrstvy	194
5.5. Soustava ctností	195
5.6. Počátky pravidel vybraného chování	196
5.7. Pružnost a mnohost hodnot	197
6. Cicero prozaik: jazyk a styl	197
7. Básnická díla	199
8. Korespondence	201
9. Další osudy Ciceronovy tvorby	202

Filologie, biografie a starožitnosti na konci republiky	204
1. Studium starožitností a nostalgie po římské minulosti	204
2. Titus Pomponius Atticus: badatel o starožitnostech a “organizátor kultury” . .	204
3. Varro	205
3.1. Starolatinská vzdělanost, filologie a jazyková bádání	206
3.2. Díla literární a filozofická	210
3.3. Zemědělství a velký vzrůst spotřeby	212
3.4. Další osudy Varronova díla	213
4. Nigidius Figulus	214
5. Cornelius Nepos	215
5.1. Tradiční hodnoty a kulturní relativismus v biografiích Cornelia Nepota .	216
Caesar	218
1. Historiografický žánr zvaný <i>commentarius</i>	219
2. Vojenské tažení v Gallii a Caesarovo vyprávění	220
3. Vylíčení občanské války	221
4. Caesarova pravdomluvnost a otázka “deformace dějin”	222
5. Caesarovi pokračovatelé	224
6. Caesar jako jazykový teoretik	224
7. Osudy Caesara literáta	225
Sallustius	227
1. Historická monografie jako literární žánr	228
2. Catilinovo spiknutí a obava z nižších společenských vrstev	229
3. <i>Bellum Iugurthinum</i> (Válka s Iugurthou): Sallustius v opozici proti nobilitě .	232
4. Sallustiovy <i>Historiae</i> (Dějiny) a krize republiky	234
5. Sallustiův styl	234
6. <i>Epistulae ad Caesarem</i> (Dopisy Caesarovi) a <i>Invectiva in Ciceronem</i> (Výpad proti Ciceronovi)	236
7. Další osudy Sallustiova díla	237
OBDOBÍ AUGUSTOVO	
43 př. n. l. – 17 n. l.: charakteristika období	241
1. Úvod	241
1.1. Vyzrálé literární vědomí: systém literárních druhů	245
1.2. Básnická autentičnost a ideologie období Augustova	247
2. Literatura (její politické základy) a básnické družiny	249
Vergilius	254
1. <i>Bucolica</i> (Zpěvy pastýřské)	255
1.1. Theokritos a Vergilius	255
1.2. Kniha eklog	256
1.3. Vymezení bukolského žánru	258
2. Od <i>Bukolik</i> ke <i>Georgikám</i> (38-26 př. n. l.)	260
3. <i>Georgica</i> (Zpěvy rolnické)	261
3.1. <i>Georgica</i> jako didaktická báseň	261
3.2. Augustovské pozadí	263

3.3. Struktura a kompozice	265
3.4. Příběh Aristaea a Orfea	266
4. Od <i>Georgik</i> k <i>Aeneidě</i>	267
5. <i>Aeneis</i> (<i>Báseň o Aeneovi</i>)	267
5.1. Homér a Augustus (I)	267
5.2. Báje o Aeneovi	269
5.3. Nový epický styl	272
5.4. Homér a Augustus (II): motivy poražených	274
6. Poznámky k dalšímu osudu Vergiliova díla	275
Horatius	278
1. <i>Epodi</i> (<i>Epódy</i>) jakožto poezie “excesu”	281
2. <i>Saturae</i> (<i>Satiry</i>)	283
2.1. Literární druh plně římského původu: Horatius a Lucilius	283
2.2. Satira a diatríba: horatiovská morálka	284
2.3. Druhá kniha <i>Satir</i> a způsob pojmání horatiovské satiry	286
2.4. Styl Horatiova jazyka	286
3. <i>Carmina</i> (<i>Ódy</i>)	287
3.1. Kulturní a literární předpoklady Horatiovy lyriky	287
3.2. Náměty a charakteristické rysy Horatiovy lyriky	290
4. <i>Epistulae</i> (<i>Listy</i>): kulturní projekt a filozofická anachóresis (“návrát”)	296
5. Osudy Horatiova díla	300
Elegie: Tibullus a Propertius	302
1. Cornelius Gallus	305
2. Tibullus	306
2.1. Mýtus venkovského klidu	306
2.2. Tibullus – <i>poeta doctus</i> (“učení básník”)	308
2.3. Literární úspěch	309
3. <i>Corpus Tibullianum</i>	310
3.1. Lygdamus	310
3.2. <i>Panegyricus Messallae</i> (<i>Panegyrik na Messallu</i>) a ostatní skladby	311
4. Propertius	312
4.1. První kniha: ve jménu Cynthie	313
4.2. Větší korpus a rozchod s Cynthií	315
4.3. Občanská elegie	315
4.4. Hutnost stylu	316
4.5. Literární úspěch	317
Ovidius	318
1. “Moderní” poezie	319
2. <i>Amores</i> (<i>Lásky</i>)	320
3. Poezie eroticko-naučná	321
4. <i>Heroides</i> (<i>Listy heroin</i>)	324
5. <i>Metamorfózy</i> (<i>Proměny</i>)	327
5.1. Skladba a struktura	328
5.2. Proměna a svět mýtu	330
5.3. Poezie jako divadlo	331

6. <i>Fasti</i> (Kalendář)	332
7. Tvorba ve vyhnanství	333
8. Ohlas	335
Livius	336
1. Rozvržení Liviova díla a jeho historiografická metoda	336
2. Nové uspořádání státu a Liviovy tendence	338
3. Liviův styl vyprávění	341
4. Další Liviovy osudy	343
Směry v římské historiografii	344
1. Asinius Pollio a dějiny občanské války	344
2. Autobiografie a propaganda	345
3. Pompeius Trogus a náznaky protiřímské opozice	345
4. Historiografie souhlasu: Velleius Paterculus a Valerius Maximus	347
5. Dějepisectví a senátorská opozice	349
6. Dějiny jako zdroj zábavné literatury	349
Vzdělanost a nauková próza	351
1. Vzđělanost a studium gramatiky v době Augustově	351
1.1. Verrius Flaccus	351
2. Technické vědní obory v době Augustově a v období iuliovisko-claudiovském	352
2.1. Stavitelství: Vitruvius Pollio	352
2.2. Lékařství: Aulus Cornelius Celsus	353
2.3. Zemědělství: Lucius Iunius Moderatus Columella	354
2.4. Zeměpis: Marcus Vipsanius Agrippa a Pomponius Mela	356
2.5. Gastronomie: Marcus Gavius Apicius	357
Literatura právnická: nástin vývoje až do začátku císařství	358
 RANÉ CÍSAŘSTVÍ	
Kultura a divadlo: literatura raného císařství	363
1. Konec mecenášství	363
2. Literatura a divadlo	365
3. Seneca Starší a deklamace	366
4. Recitace neboli literatura jako divadelní představení	367
Seneca	369
1. <i>Dialogi</i> (<i>Dialogy</i>) a stoická moudrost	370
2. Filozofie a moc	372
3. Uplatnění filozofie v každodenním životě: <i>Epistulae ad Lucilium</i> (<i>Listy Luciliovi</i>)	373
4. “Dramatický” styl	375
5. Tragédie	376
6. <i>Apocolocyntosis</i>	380
7. Epigramy	381
8. Ohlasy	381

Básnické žánry iuliovsko-claudiovského období	383
1. Malé básnické žánry u Ovidiových vrstevníků	383
2. Astronomická tematika v poezii: Germanicus a Manilius	384
3. Rozvoj historického eposu	386
4. Soubor <i>Appendix Vergiliana (Dodatek k Vergiliově)</i>	387
5. Phaedrus a bajkařská tradice	390
6. Básnické žánry v době Neronově	392
6.1. Návrat bůkolské poezie	392
6.2. Mytologická poezie a malé žánry	393
Lucanus	395
1. Veršované dějiny	396
2. Lucanus a Vergilius: zničení augustovských mýtů	398
3. Oslava Nerona a vývoj Lucanovy poetiky	399
4. Lucanus a římský "antimýtus"	400
5. Postavy eposu	401
6. Styl	402
7. Další osudy	404
Petronius	405
1. <i>Satyricon</i>	406
1.1. Autor a datování	406
1.2. Děj románu	408
1.3. Literární druh: menippejská satira a román	410
1.4. Realismus a parodie	413
2. <i>Priapea</i>	416
Satira za principátu: Persius a Iuvenalis	417
1. Persius	418
1.1. Satira a stoicismus	419
1.2. Od satiry ke zkoušce svědomí	420
1.3. Drsnost stylu	421
1.4. Další osudy	422
2. Iuvenalis	423
2.1. Rozhořčená satira	424
2.2. Vznešený styl satiry	426
2.3. Další osudy	427
Epika flaviovské doby	428
1. Statius	428
1.1. <i>Silvae (Lesy)</i>	428
1.2. <i>Thebais (Báseň o Thébách)</i>	431
1.3. <i>Achilleis (Báseň o Achilleovi)</i>	433
1.4. Další osudy	434
2. Valerius Flaccus	434
2.1. <i>Argonautica</i>	434
3. Silius Italicus	436
3.1. <i>Punica (Punská válka)</i>	437

Plinius Starší a specializované vědní obory	441
1. Plinius Starší a encyklopedismus	443
1.2. Eklekticismus a encyklopedismus	444
1.3. Další osudy díla <i>Naturalis historia</i> (<i>Přírodověda</i>)	446
2. Autor odborné literatury: Frontinus	447
Martialis a epigram	448
1. Epigram jako realistická poezie	449
2. Mechanismus výmluvnosti	451
3. Další osudy	452
Quintilianus	453
1. Náprava řečnictví	453
2. Quintilianův vzdělávací program	456
3. Řečník a vládce	456
Období adoptivních císařů	458
1. Doba míru a stability	458
2. Zjemnělá kultivovanost a filologická učenost	459
3. Předzvěst budoucího vývoje: náboženský synkretismus a nová víra v posmrtný život	460
Plinius Mladší	463
1. Plinius a Traianus	463
2. Plinius a soudobá společnost	464
Tacitus	467
1. Příčiny úpadku řečnictví	468
2. <i>Agricola</i> a neplodnost opozice za každou cenu	469
3. Zdatnost barbarů a zkaženost Římanů	470
4. Dějinné paralely	472
5. Ke kořenům principátu	475
6. Tacitovy prameny	479
7. Další Tacitovy osudy	480
Suetonius a “malá” historie	481
1. Životopisný žánr u Suetonia	482
2. Suetoniovy další osudy	484
3. Florus a “životopis Říma”	485
Apuleius	487
1. Složitá postava řečníka, učenice a filozofa	488
2. Apuleius a román	493
3. Jazyk a styl	501
4. Další osudy	502
Filologie, rétorika, literární kritika, právo	504
1. Římská filologie a její vývoj	504
1.1. Zrod římské filologie	504

1.2. Lucius Aelius Stilo Praeconinus a směřování římské filologie ve 2. stol. př. n. l.	505
1.3. Publius Valerius Cato a filologie v Caesarově období	508
1.4. Filologie v Augustově období	508
1.5. Quintus Remmius Palaemon a Quintus Asconius Pedianus	510
1.6. Marcus Valerius Probus a další vývoj filologie	511
2. Archaizující tendence ve 2. stol. n. l.	513
2.1. Marcus Cornelius Fronto	515
3. Aulus Gellius	516
4. Právnická literatura: systematizace vědního oboru	518
Vývoj poezie: <i>poetae novelli</i>	521

POZDNÍ CÍSAŘSTVÍ

Od doby Severovců do vlády Diocletianovy (193-305 n. l.)	527
1. Velké společenské proměny	527
1.2. Růst křesťanství	529
2. Počátky křesťanské literatury	530
2.1. Překlady posvátných textů	531
2.3. <i>Acta martyrum (Akta mučedníků)</i> a <i>Passiones (Pašije)</i>	532
3. Apologeti	534
3.1. Tertullianus	535
3.2. Minucius Felix	536
3.3. Cyprianus	538
3.4. Další apologeti	539
4. Commodianus	539
5. Poslední díla poetiky básníků zvaných <i>poetae novelli</i>	541
5.1. Literární druhy a básníci souboru <i>Anthologia Latina</i>	542
5.2. <i>Pervigilium Veneris (Noční slavnost Venušina)</i>	542
5.3. Ostatní básníci v souboru <i>Anthologia Latina</i>	543
5.4. Terentianus Maurus	544
5.5. Veršovaná mudrosloví a lékařská pojednání	545
5.6. Nemesianus a naučné básnictví	546
6. Naučné písemnictví	547
6.1. Právníci: Papinianus, Ulpianus aj.	547
6.2. Censorinus	548
6.3. Gaius Iulius Solinus	549
Od doby Constantinovy do vyplenění Říma (306-410 n. l.)	551
1. Velká kulturní obnova	551
1.1. Velké hereze	552
1.2. Západní říše a barbaři	554
1.3. Gramatikové: Charisius, Diomedes, Dositheus	555
1.4. Nonius Marcellus	556
1.5. Komentátoři: Donatus a Servius	557
1.6. Řečníci	558
1.7. Macrobius	558

1.8. Vydávání klasických autorů	561
1.9. Autoři panegyriků	561
1.10. Symmachus	563
1.11. Vědecké disciplíny	565
2. Triumf křesťanství	567
2.1. Arnobius	567
2.2. Lactantius	568
2.3. Firmicus Maternus	570
2.4. Odpůrci arianismu	570
2.5. Marius Victorinus	570
2.6. Hilarius z Poitiers	571
2.7. Poezie: Iuvenus, Optatianus, Tiberianus	572
3. Poslední pohanská a nová křesťanská historiografie	573
3.1. Aurelius Victor a <i>Historia tripertita (Trojdílné dějiny)</i>	574
3.2. Eutropius a <i>Breviaria (Souhrnná pojednání)</i>	574
3.3. Ammianus Marcellinus	575
3.4. <i>Historia Augusta (Dějiny císařů)</i>	578
3.5. Historiografické práce s tematickým zaměřením	579
3.6. Historické románové příběhy	580
3.7. Životy svatých	581
4. Poezie a divadlo	582
4.1. Decimus Magnus Ausonius	582
4.2. Claudius Claudianus	585
4.3. Další dvorští básníci: Avienus, Naucellius, Avianus	588
4.4. Křesťanská poezie s náboženskou inspirací	588
4.5. Damasus	589
4.6. Proba	590
4.7. Prudentius	590
4.8. Paulinus z Noly	594
4.9. <i>Querolus</i>	596
Vrchol křesťanské kultury	598
1. Církevní otcové	598
2. Ambrosius	598
3. Hieronymus	601
4. Augustinus	604
4.1. Augustinus a <i>Confessiones (Vyznání)</i>	607
4.2. <i>De civitate Dei (O Boží obci)</i>	609
4.3. Augustinovo myšlení a jeho styl	611
5. Další církevní otcové	612
5.1. Rufinus	612
5.2. Sulpicius Severus	613
Od vlády Honoriovy do vlády Odoakerovy (410-476 n. l.)	615
1. Konec západní říše: nový politický a instituční rámec	615
1.1. Od krize k nové kulturní syntéze	616
1.2. Martianus Capella	617

1.3. Vědecké příručky	618
1.4. Právo a státní správa	618
2. Kroniky a křesťanská historiografie	619
2.1. Orosius	619
2.2. Salvianus	620
2.3. Menší historikové	620
2.4. Kázání	620
2.5. Iulianus z Eclana. Cassianus	621
2.6. Románové příběhy	621
3. Nová poezie	622
3.1. Rutilius Namatianus	622
3.2. Merobaudes	623
3.3. Sidonius Apollinaris	624
3.4. Menší básníci	625
Úsvit středověku	626
1. Kontinuita a inovace ve středověké literatuře	626
2. Kultura 6. stol. n. l. v Itálii: Boëthius a Cassiodorus	627
2.1. Boëthius	628
2.2. Cassiodorus	628
2.3. Básníci	629
2.4. Benedikt z Nursie a Řehoř Veliký	630
3. Literatura v Africe	631
3.1. Dracontius	631
3.2. Fulgentius	631
3.3. Victor z Vity	632
3.4. Corippus	632
4. Literatura v Hispánii	633
4.1. Isidorus ze Sevilly	633
5. Literatura ve Francii	634
5.1. Venantius Fortunatus	634
5.2. Řehoř Tourský	635
6. Beda Venerabilis	636
7. Cesta k národním literaturám: vyzařování vlivu, nikoli zánik	638
Přílohy	639
Chronologický přehled	640
Bibliografie: souhrnné práce a slovníky	682
Bibliografie k jednotlivým kapitolám	683
Výběr překladů římských autorů do češtiny, příp. slovenštiny	705
Repertorium řeckých autorů a děl se vztahem k římské literatuře	739
Stručný glosář (politika – společnost – ideologie)	754
Stručný glosář termínů rétorických, metrických a literárněkritických	764
Jmenný rejstřík	773